

CZU: 343.541

GRAVIDITATEA VICTIMEI CA POSIBILĂ URMARE GRAVĂ A INFRAȚIUNII DE VIOL

Andrei PÂNTEA, Adrian TĂBÎRȚĂ

Universitatea de Studii Europene din Moldova

Scopul cercetării de față constă în a găsi o soluție argumentată pentru următoarea dilemă: intră oare sarcina rezultată în urma violului sub incidența dispoziției lit.f) alin.(3) art.171 din Codul penal al Republicii Moldova? O parte dintre oamenii de știință optează pentru invocarea circumstanței agravante „soldat cu alte urmări grave” în cazul violului soldat cu gravitatea victimei. Sunt însă și oameni de știință care nu susțin o astfel de interpretare și care sunt de părere că circumstanța agravantă „soldat cu alte urmări grave” nu poate fi invocată în cazul violului soldat cu gravitatea victimei. Ultima dintre aceste poziții doctrinare are la bază următoarele argumente: gravitatea este o consecință naturală, deși nu obligatorie, a raportului sexual; gravitatea deja este luată în considerare de legiuitor ca posibilă urmare prejudiciabilă a acestei infracțiuni; producerea unei astfel de urmări, precum și suferințele morale aferente ale victimei pot fi luate în considerare la alegerea cuantumului pedepsei în limitele sancțiunii stabilite în norma care incriminează violul neagravate; nu se poate afirma categoric că între viol și gravitatea victimei ar exista un raport de cauzalitate *sine qua non*; gravitatea victimei nu poate fi identificată cu un prejudiciu fizic sau moral; indicațiile sociale pentru întreruperea voluntară a cursului sarcinii după 12 săptămâni și până la sfârșitul săptămânii a 21-a de sarcină (inclusiv sarcina survenită în urma violului) nu trebuie să aibă relevanță în planul agravării răspunderii pentru viol; invocarea circumstanței agravante „soldat cu alte urmări grave” în cazul violului rezultat cu gravitatea victimei minore (inclusiv a victimei în vârstă de până la 14 ani) ar însemna supraestimarea pericolului social al faptei săvârșite. Astfel de argumente sunt rezonabile. Ca urmare, circumstanța agravantă prevăzută la lit.f) alin.(3) art.171 CP RM nu poate fi invocată în cazul violului rezultat cu gravitatea victimei.

Cuvinte-cheie: viol, gravitate, victimă, urmare gravă, circumstanță agravantă, pericol social.

THE PREGNANCY OF THE VICTIM AS A POSSIBLE SEVERE CONSEQUENCE OF THE RAPE

In the present research, the purpose is to find a solution for the following dilemma: does pregnancy, resulting from the rape, fall under the provisions of let.f) par.(3) art.171 of the Penal Code of the Republic of Moldova? Some scientists choose to invoke the aggravating circumstance "that results in other severe consequences" in the case of rape resulting in the victim's pregnancy. However, there are also scientists who do not support such an interpretation and consider that the aggravating circumstance "that results in other severe consequences" cannot be invoked in the case of rape resulting in the victim's pregnancy. The last of these doctrinal positions is based on the following arguments: pregnancy is a natural, though not mandatory, consequence of sexual intercourse; the pregnancy is already considered by the legislator as a possible harmful consequence of this crime; the occurrence of such a consequence, as well as the related moral sufferings of the victim can be taken into account when choosing the amount of the punishment within the limits of the sanction established in the norm that incriminates the non-aggravated rape; it cannot be categorically asserted that between rape and the victim's pregnancy there would be a causal relationship *sine qua non*; the victim's pregnancy cannot be identified with a physical or moral injury; social indications for voluntary termination of pregnancy after 12 weeks and until the end of week 21 of pregnancy (including pregnancy arising from rape) should not be relevant in terms of aggravation of liability for rape; invoking the aggravating circumstance "that results in other severe consequences" in the case of rape resulting in the pregnancy committed knowingly against a juvenile (including a juvenile under the age of 14) would mean overestimating the social danger of the committed crime. Such arguments are reasonable. As a result, the aggravating circumstance provided by let.f) par.(3) art.171 PC RM cannot be invoked in the case of the rape resulting with the victim's pregnancy.

Keywords: rape, pregnancy, victim, severe consequence, aggravating circumstance, social danger.

Introducere

Violul se numără printre cele mai grave infracțiuni contra persoanei, în general, și infracțiuni privind viața sexuală, în special. Pericolul social sporit al violului este determinat de semnificația valorilor sociale cărora această infracțiune le aduce sau le poate aduce atingere: inviolabilitatea sexuală și libertatea sexuală a persoanei (obiectul juridic principal); viața, sănătatea, integritatea corporală, libertatea psihică a persoanei; prevenirea contaminării cu maladia SIDA; prevenirea contaminării cu o boală venerică etc. (obiectul juridic secundar). În general, elementele constitutive și cele circumstanțiale agravante ale violului sunt descrise destul de clar

în textul legii penale. Nu același lucru se poate afirma despre circumstanța agravantă „soldat cu alte urmări grave”¹ de la lit.f) alin.(3) art.171 CP RM.

În legătură cu violul soldat cu alte urmări grave, A.A. Baibarin și A.A. Grebenkov menționează că noțiunea care desemnează circumstanța agravantă respectivă are un caracter estimativ, iar conținutul ei se stabilește în baza circumstanțelor concrete ale faptei săvârșite [1, p.57]. Ideea o dezvoltă S.Brînza și V.Stati. În ce privește violul soldat cu alte urmări grave (lit.f) alin.(3) art.171 CP al RM), acești autori afirmă următoarele: „În legea penală nu există nicio dispoziție în care s-ar defini noțiunea „urmări grave”. În aceste condiții, există pericolul real să fie încălcată una dintre regulile statuate la alin.(2) art.3 CP RM, conform căreia interpretarea extensivă defavorabilă a legii penale este interzisă [2, p.574]. Implicit, această concluzie o confirmă următorul fragment din Adresa formulată în Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 01.10.2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 328 alin.(3) lit.d) din Codul penal (excesul de putere și depășirea atribuțiilor de serviciu soldate cu urmări grave) (Sesizarea nr.94g/2018): „Prin Hotărârea nr.22 din 1 octombrie 2018, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional articolul 328 alineatul (3) litera d) din Codul penal al Republicii Moldova. Curtea a reținut că nu există niciun text normativ care ar defini noțiunea de „urmări grave”, utilizată în articolul 328 alin.(3) lit.d) din Codul penal. De asemenea, legea nu stabilește niciun criteriu material care să cuantifice gravitatea urmării prejudiciabile. Astfel, există riscul ca o urmare să fie catalogată drept gravă în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei care au competența aplicării legii penale. Totuși, Curtea a menționat că, deși a constatat neconstituționalitatea articolului 328 alin.(3) lit.d) din Codul penal, acest fapt nu împiedică Parlamentul să precizeze întinderea și conținutul acestei agravante. Astfel, aceste prevederi ar putea fi modificate în vederea stabilirii în mod expres și cu exactitate a urmărilor care pot fi calificate ca „urmări grave” în contextul infracțiunii de exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu. De asemenea, având în vedere faptul că noțiunea de „urmări grave” se regăsește și în alte articole ale Codului penal, Curtea atrage atenția Parlamentului în privința necesității aducerii normelor penale în corespundere cu raționamentele expuse în hotărârea menționată” [3].

Pe de altă parte, de exemplu, în cauza *M.G.C. împotriva României*, soluționată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, reclamanta (o minoră de 11 ani care a rămas însărcinată în rezultatul violului săvârșit asupra ei de către cinci bărbați) a menționat că „suferința ei a fost agravată și mai mult de faptul că a rămas însărcinată în urma abuzului” [4].

Dilema constă în aceea dacă sarcina, rezultată în urma violului, întră sau nu sub incidența dispoziției lit.f) alin.(3) art.171 CP al RM. În cercetarea de față ne propunem să găsim o soluție argumentată pentru această dilemă.

Întru realizarea acestui scop vom analiza opiniile autorilor autohtoni și ale celor străini care au investigat problema ce vizează posibilitatea raportării sarcinii, rezultate în urma violului, la urmările grave ale acestei infracțiuni: A.Barbăneagră, A.Borodac, S.Brînza, L.Gîrla, V.Stati, T.Popovici etc. (*Republica Moldova*); A.E. Iakubov, A.N. Ignatov, S.A. Jovnir, T.A. Larionova, M.V. Kahnii, A.G. Kibalnik, T.V. Kondrașova, T.A. Korgutlova, I.V. Pantiuhina, A.A. Polidi, A.M. Smirnov, I.G. Solomonenko, V.P. Stepalin, S.E. Șkleaeva, N.V. Tâdâkova, D.A. Turcina, M.A. Zolotov, V.E. Zvarâghin etc. (*Federația Rusă*) etc.

Având ca suport teoretic ideile și concepțiile acestor autori, ne propunem să stabilim dacă este întemeiată sau nu invocarea circumstanței agravante „soldat cu alte urmări grave” în cazul violului rezultat cu gravitatea victimei.

Rezultate și discuții

În literatura de specialitate din Federația Rusă există mai multe voci care optează pentru invocarea circumstanței agravante „soldat cu alte urmări grave” în cazul violului rezultat cu gravitatea victimei: T.V. Kondrașova [5, p.46], M.V. Kahnii [6], T.A. Korgutlova [7], V.P. Stepalin [8, p.445], I.V. Pantiuhina [9; 10], S.E. Șkleaeva, V.E. Zvarâghin [11], D.A. Turcina [12], M.A. Zolotov, T.A. Larionova [13] etc.

Unii dintre adepții acestei idei prezintă argumentele de rigoare. Astfel, N.V. Tâdâkova consideră că „beneficierea în siguranță de capacitatea de reproducere este o parte integrantă a sănătății persoanei, deoarece sarcina și consecințele negative de natură medicală, socială și economică, asociate acesteia, pot surveni în rezultatul infracțiunilor privind viața sexuală” [14, p.148]. A.A. Polidi vine cu un alt argument: „Păstrarea sarcinii rezultate în urma violului poate duce la devieri psihice grave ale victimei, poate provoca ură față de copilul respectiv, iar, în unele cazuri, chiar și abandonarea acestuia” [15]. V.I. Brutman prezintă următorul considerent: „Într-un șir de cazuri, la victimele care au rămas însărcinate în rezultatul violului apare în calitate de conduită

¹ Se au în vedere alte urmări decât vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății și decesul victimei.

de autoapărare tendința de a-și schimba locul de reședință, de a-și părăsi familia, de a consuma preparate sedative sau droguri, de a abuza de alcool, de a fuma etc.)" [16].

În Republica Moldova există, de asemenea, promotori ai ideii de invocare a circumstanței agravante „soldat cu alte urmări grave” în cazul violului rezultat cu graviditatea victimei. De pildă, A.Barbăneagră are următoarea opinie: „În sintagma „viol soldat cu alte urmări grave pentru victimă” legea penală include cazurile care au drept consecință sinuciderea victimei, îmbolnăvirea ei de o maladie psihică, graviditatea sau întreruperea sarcinii etc.” [17, p.358; 18, p.261; 19, p.332] O părere asemănătoare este exprimată de A.Borodac [20, p.121]. L.Gîrla și Iu.Tabarcea expun următorul punct de vedere: „La alte urmări grave ale violului se atribuie „sinuciderea victimei, pierderea de către aceasta a capacității de coabitare, de concepere, de gestație sau de naștere (cu excepția nașterii prin cezariană), graviditatea victimei etc.” [21, p.224].

Cauza posibilă a unei asemenea interpretări a dispoziției de la lit.f) alin.(3) art.171 CP RM o reprezintă o explicația dată de instanța supremă. În pct.17 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală, nr.17 din 07.11.2005, se menționează: „În sensul prevederilor de la art.171 alin.(3) lit.f) și art.172 alin.(3) lit.e) CP, prin „alte urmări grave” se înțelege: sinuciderea; pierderea capacității de naștere normală (fără cezariană); graviditatea extrauterină; pierderea capacității de a duce o viață sexuală normală; apariția gravidității în cazul contraindicațiilor medicale pentru naștere sau întreruperea sarcinii etc.” [22].

Sunt oameni de știință care nu susțin o astfel de interpretare și care sunt de părere că circumstanța agravantă „soldat cu alte urmări grave” nu poate fi invocată în cazul violului rezultat cu graviditatea victimei.

O asemenea poziție au A.G. Kibalnik și I.G. Solomonenko [23, p.115]. Însă, acești autori nu prezintă niciun argument în sprijinul opiniei lor.

Alți penaliști își argumentează opțiunea. De pildă, A.N. Ignatov afirmă: „În sancțiunea normei care incriminează violul graviditatea deja este luată în considerare de legiuitor ca posibilă urmare prejudiciabilă a acestei infracțiuni. De aceea, producerea unei astfel de urmări, ca și suferințele morale aferente ale victimei, pot fi luate în considerare la alegerea cuantumului pedepsei în limitele sancțiunii stabilite în norma care incriminează violul neagravată” [24, p.153]. A.E. Iakubov are o părere apropiată: „Graviditatea este o consecință naturală, deși nu obligatorie, a raportului sexual; nu există temeiuri pentru a o considera drept consecință deosebită. O astfel de consecință, ca și posibilitatea ca victima să aibă suferințe morale grave, au fost luate în considerare de către legiuitor la stabilirea pedepsei pentru viol” [25, p.170]. La rândul său, A.M. Smirnov opinează: „Raportarea gravidității victimei la rezultatul violului nu este susținută unanim de știința și practica penală. Punctul de vedere predominant presupune că această urmare este separată de evenimentul infracțiunii printr-un lanț de evenimente aleatorii. Din această cauză, nu se poate afirma categoric că între viol și graviditatea victimei ar exista un raport de cauzalitate *sine qua non*” [26]. După părerea lui S.A. Jovnir, „urmările prejudiciabile ale oricărei infracțiuni presupun un prejudiciu de ordin fizic, moral sau material. Graviditatea victimei nu poate fi identificată cu un prejudiciu fizic sau moral. Nu este corect și adecvat a o considera prejudiciu” [27].

În literatura de specialitate autohtonă există, de asemenea, voci în favoarea ideii că circumstanța agravantă „soldat cu alte urmări grave” nu poate fi invocată în cazul violului rezultat cu graviditatea victimei.

Astfel, T.Popovici și S.Brînza susțin: „Noțiunea „alte urmări grave”, specificată la lit.f) alin.(3) art.171 CP RM, constituie o noțiune fără conținut. De aceea, această prevedere este inaplicabilă în practică” [28, p.566]. S.Brînza și V.Stati menționează: „Este adevărat că sarcina survenită în urma violului (nu neapărat graviditatea extrauterină survenită în urma violului) se consideră a fi una dintre indicațiile sociale pentru întreruperea cursului sarcinii după primele 12 săptămâni de sarcină. Totuși, conform lit.c) alin.(1) art.159 CP RM, numai în prezența indicațiilor medicale poate fi întreruptă sarcina care depășește 12 săptămâni. Persoana care întrerupe cursul sarcinii a cărei vârstă depășește 12 săptămâni, conducându-se exclusiv de indicațiile sociale, este pasibilă de răspundere penală pentru provocarea ilegală a avortului. Prin urmare, sarcinii survenite în urma violului (și, implicit, gravidității extrauterine survenite în urma violului) îi lipsește pericolul social necesar, astfel încât să determine agravarea răspunderii pentru viol” [29, p.410-411; 2, p.575].

Acest argument se fundamentează pe litera legii. În Anexa nr.2 la Regulamentul pentru efectuarea întreruperii voluntare a cursului sarcinii, la pct.2 al Indicațiilor sociale pentru întreruperea voluntară a cursului sarcinii după 12 săptămâni și până la sfârșitul săptămânii a 21-a de sarcină [30], este specificată sarcina survenită în urma violului. Totodată, o asemenea ipoteză nu este specificată în Indicațiile medicale pentru întreruperea voluntară a cursului sarcinii după 12 săptămâni și până la sfârșitul săptămânii a 21-a de sarcină

(Anexa nr.1 la Regulamentul pentru efectuarea întreruperii voluntare a cursului sarcinii) [30]. Însă, în corespundere cu lit.c) alin.(1) art.159 CP RM, răspunderea se aplică pentru întreruperea cursului sarcinii, prin orice mijloace, săvârșită în cazul sarcinii ce depășește 12 săptămâni, în lipsa indicațiilor medicale, stabilite de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Rezultă că întreruperea cursului sarcinii, prin orice mijloace, săvârșită în cazul sarcinii ce depășește 12 săptămâni, în lipsa sau în prezența indicațiilor sociale (inclusiv a sarcinii survenite în urma violului), stabilite de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, se consideră provocare ilegală a avortului. Indicațiile sociale pentru întreruperea voluntară a cursului sarcinii după 12 săptămâni și până la sfârșitul săptămânii a 21-a de sarcină nu au nicio relevanță în planul stabilirii ilegalității provocării avortului. Considerăm că aceste indicații nu trebuie să aibă relevanță nici în planul agravării răspunderii pentru viol.

Cât privește ipoteza care presupune sarcina minorei rezultată în urma violului, accentuăm că săvârșirea violului cu bună știință asupra unui minor sau asupra unei persoane minore în vârstă de până la 14 ani sunt deja prevăzute ca circumstanțe agravante la lit.b) alin.(2) și, respectiv, la lit.b) alin.(3) art.171 CP RM. Invocarea circumstanței agravante „soldat cu alte urmări grave” în cazul violului rezultat cu graviditatea victimei minore (inclusiv a victimei în vârstă de până la 14 ani) ar însemna supraestimarea pericolului social al faptei săvârșite.

În concluzie, nu este întemeiată invocarea circumstanței agravante „soldat cu alte urmări grave” în cazul violului rezultat cu graviditatea victimei.

Concluzii

O parte dintre oamenii de știință optează pentru invocarea circumstanței agravante „soldat cu alte urmări grave” în cazul violului rezultat cu graviditatea victimei. Sunt însă și oameni de știință care nu susțin o astfel de interpretare și care sunt de părere că circumstanța agravantă „soldat cu alte urmări grave” nu poate fi invocată în cazul violului rezultat cu graviditatea victimei.

Ultima dintre aceste poziții doctrinare are la bază următoarele argumente: graviditatea este o consecință naturală, deși nu obligatorie, a raportului sexual; graviditatea deja este luată în considerare de legiuitor ca posibilă urmare prejudiciabilă a acestei infracțiuni; producerea unei astfel de urmări, precum și suferințele morale aferente ale victimei, pot fi luate în considerare la alegerea cuantumului pedepsei în limitele sancțiunii stabilite în norma care incriminează violul neagravate; nu se poate afirma categoric că între viol și graviditatea victimei ar exista un raport de cauzalitate *sine qua non*; graviditatea victimei nu poate fi identificată cu un prejudiciu fizic sau moral; indicațiile sociale pentru întreruperea voluntară a cursului sarcinii după 12 săptămâni și până la sfârșitul săptămânii a 21-a de sarcină (inclusiv sarcina survenită în urma violului) nu trebuie să aibă relevanță în planul agravării răspunderii pentru viol; invocarea circumstanței agravante „soldat cu alte urmări grave” în cazul violului rezultat cu graviditatea victimei minore (inclusiv a victimei în vârstă de până la 14 ani) ar însemna supraestimarea pericolului social al faptei săvârșite.

Astfel de argumente sunt rezonabile. Ca urmare, circumstanța agravantă prevăzută la lit.f) alin.(3) art.171 CP RM nu poate fi invocată în cazul violului rezultat cu graviditatea victimei.

Referințe:

1. БАЙБАРИН, А.А., ГРЕБЕНЬКОВ, А.А. *Половые преступления*. Курск: Юго-Западный государственный университет, 2013. 110 с. ISBN 978-5-905556-74-6
2. BRÎNZA, S., STATI, V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol.I*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1328 p.
3. Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 01.10.2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 328 alin.(3) lit.d) din Codul penal (excesul de putere și depășirea atribuțiilor de serviciu soldate cu urmări grave) (Sesizarea nr. 94g/2018). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr.416-422.
4. Hotărârea din 15 martie 2016 în cauza *M.G.C. împotriva României (Cererea nr.61495/11)*. [Accesat: 16.08.2019] Disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-176069>
5. КОНДРАШОВА, Т.В. *Квалификация изнасилования*. Свердловск: СЮИ, 1988. 76 с.
6. КАХНИЙ, М.В. Особо квалифицированные виды изнасилования: проблемы теории и правоприменения. В: *Современное право*, 2007, №9, с.62-64. ISSN 1991-6027
7. КОРГУТЛОВА, Т.А. Половые преступления: теоретические и практические аспекты. В: *Современное право*, 2009, №10, с.138-144. ISSN 1991-6027
8. *Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации* / Отв. ред. В.М. Лебедев. Москва: Юрайт, 2012. 1359 с. ISBN 978-5-9916-1742-0
9. ПАНТЮХИНА, И.В. Оценка изнасилования, повлекшего беременность потерпевшей. В: *Современная юриспруденция: тенденции развития: Материалы Международной заочной научно-практической конференции (10 апреля 2013 г.)*. Новосибирск: Сибак, 2013, с.89-95. ISBN 978-5-4379-0260-8

10. ПАНТЮХИНА, И.В. Тяжкие последствия в насильственных половых посягательствах. В: *Право и политика: теоретические и практические проблемы сборник материалов 4-й Международной научно-практической конференции, посвященной 100-летию Рязанского государственного университета имени С.А. Есенина*, 2015, Вып.4, с.364-367. ISBN 978-5-4464-0076-8
11. ШКЛЯЕВА С.Е., ЗВАРЫГИН В.Е. Определение критериев «особой жестокости» и «иных тяжких последствий» при совершении посягательств на половую свободу и половую неприкосновенность: уголовно-правовой и судебно-медицинский аспекты. В: *Вестник Удмуртского университета. Серия Экономика и право*, 2010, №3, с.112-114. ISSN 2412-9593
12. ТУРЧИНА, Д.А. Особо квалифицированный состав изнасилования: некоторые вопросы. В: *Правовая система и современное государство: проблемы, тенденции и перспективы развития. Сборник статей Международной научно-практической конференции*, 2018. Москва: МЦНС «Наука и Просвещение», с.101-103. ISBN 978-5-907135-33-8
13. ЗОЛОТОВ, М.А., ЛАРИОНОВА, Т.А. К вопросу об оценке беременности как квалифицирующего последствия изнасилования. В: *Advanced Science. Сборник статей III Международной научно-практической конференции*. Пенза: Наука и Просвещение, 2018, с.235-238. ISBN 978-5-907068-29-2
14. ТЫДЫКОВА, Н.В. *Насильственные половые преступления: обоснованность криминализации и квалификация по объективным признакам* / Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Барнаул, 2008. 203 с.
15. ПОЛИДИ, А.А. Актуальные проблемы регламентации ответственности за изнасилование и пути их решения. В: *Science Time*, 2016, no.2, с.479-484. ISSN 2310-7006
16. БРУТМАН, В.И., ЕНИКОЛОПОВ, С.Н., РАДИОНОВА, М.С. Нежеланная беременность у жертв сексуального насилия (психолого-психиатрические аспекты проблемы). В: *Вопросы психологии*, 1995, №1, с.33-40. ISSN 0042-8841
17. BARBĂNEAGRĂ, A., BERLIBA, V., BÎRGĂU, M. et al. *Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu / Sub red. lui A. Barbăneagră*. Chișinău: ARC, 2003. 836 p. ISBN 9975-61-291-1
18. BARBĂNEAGRĂ, A., BERLIBA, V., GURSCHI, C. et al. *Codul penal comentat și adnotat*. Chișinău: Cartier, 2005. 656 p. ISBN 9975-79-338-X
19. BARBĂNEAGRĂ, A., ALECU, GH., BERLIBA, V. et al. *Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu (Adnotat cu jurisprudența CEDO și a instanțelor naționale)*. Chișinău: Sarmis, 2009. 860 p. ISBN 978-9975-105-20-0
20. BORODAC, A. *Manual de drept penal. Partea specială*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2004. 622 p. ISBN 9975-9788-7-8
21. ГЫРЛА, Л.Г., ТАБАРЧА, Ю.М. *Уголовное право Республики Молдова. Часть Особенная. Том 1*. Кишинэу: Cartdidact, 2010. 712 с. ISBN 978-9975-4158-0-4
22. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală, nr.17 din 07.11.2005. [Accesat: 16.08.2019] Disponibil: http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=349
23. КИБАЛЬНИК, А.Г., СОЛОМОНЕНКО, И.Г. *Практический курс уголовного права России*. Ставрополь: Ставропольсервисшкола, 2001. 623 с. ISBN 5-93078-079-X
24. ИГНАТОВ, А.Н. *Квалификация половых преступлений*. Москва: Юридическая литература, 1974. 256 с.
25. *Уголовное право России. Общая и Особенная части* / Под ред. В.К. Дуонова. Москва: ИД РИОР, 2009. 664 с. ISBN 978-5-369-00394-7
26. СМИРНОВ, А.М. Изнасилование, повлекшее по неосторожности причинение тяжкого вреда здоровью потерпевшей, заражение ее ВИЧ-инфекцией или иные тяжкие последствия: уголовно-правовая характеристика и квалификация. В: *Аллея науки*, 2018, Т.1, №8, с.380-383. ISSN 2587-6244
27. ЖОВНИР, С.А. Вопросы квалификации изнасилования. В: *Труды Оренбургского института (филиала) Московской государственной юридической академии*, 2013, №17, с.90-95. ISSN 2073-8838
28. POALELUNGI, M., DOLEA, I., VÎZDOAGĂ, T. et al. *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013. 1192 p. ISBN 978-9975-53-231-0
29. BRÎNZA, S., STATI, V. *Drept penal. Partea Specială. Vol.I*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2011. 1062 p. ISBN 978-9975-53-029-3
30. Ordinul Ministerului Sănătății nr.647 din 21.09.2010 cu privire la efectuarea întreruperii voluntare a cursului sarcinii în condiții de siguranță. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr.241-246.

Date despre autori:

Andrei PÂNTEA, doctor în drept, Facultatea de Drept, Universitatea de Studii Europene din Moldova.

Adrian TABĂRȚA, doctor în drept, Facultatea de Drept, Universitatea de Studii Europene din Moldova.

Prezentat la 03.09.2019